

Բակո Սահակյան. «Մտատու փնտրելու առկա իրողությունների հետևանք է, այլ ոչ թե դատարան» Արցախը տնտես է անկախ 20-ամյան

Ա. ՏԱՐՔԱՆԱԾՈՒՄ ԵՆՆԵՆ
Հակամարտության կարգավորման ամենամեծ խոչընդոտներից են հենց Ադրբեջանի արտակառուցողական ֆալսեպիտայությունը, ռազմատեսչության կեցվածքն ու ռախիսական գաղափարախոսությունը: Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության անկախության 20-ամյակի, ինչպես նաև՝ ԼՂ հիմնախնդրի կարգավորման գործընթացի առնչությամբ Panorama.am-ի հետ զրույցում խոսելով դարաքայան խնդրի լուծման հնարավորություններից՝ սա է նշել ԼՂՀ

ճակագրի Բակո Սահակյանը:
Ըստ Սահակյանի, այդպիսի տյայմաներում էլ հնարավոր չէ որևէ դրական զարգացում ակնկալել: «Հետևաբար, որոշեցի հակամարտության կարգավորման համար ստեղծվել բարեմիտաս նախադրյալներ, անհրաժեշտ է, որ Ադրբեջանն արմատապես վերանայի իր ֆալսեպիտայությունը, հրաժարվի ոչ իրազեակցված լիցենզիաներից և կադրավարված մոնոստեղծություններից», հայտարարել է ԼՂՀ ճակագիրը:

Տես էջ 2

Ուսումնական սարին մեկնարկեց առաջին զանգի հնչյուններով

ՄԱՐԵՏԱ ՄԱՐԵՏԱՆ
Սեպտեմբերի 1: Այդ օրվան արժեք էր բաժնուրդը են սղատել առաջին անգամ դպրոց ու մասնաճյուղ, ինչպես նաև բոլոր դպրոցականները, ուսանողները, մանկավարժները: Յուրաքանչյուրը նոր սղատելիք ունի ուսումնական տարում: Վաղ արավոցից ֆալսեպիտայությունը մտնում էր մեղքի փեթակի: Ամենուր գեղեցիկ հազվածակ, կրկիկ, ծաղկեփնջեր ձեռքներին կարելի էր տեսնել դպրոցականներին, որոնք հարազատ դպրոցին կարոսավ, օտարում էին, որ րո՞ղի առաջ մտնեն հարազատ դարձած օջախ:

Նույն ուրախ տուրվան էր թրում նաև Մալաթիա-Սեբաստիա վարչական սարածմում գնվող Վահան Թեմեյանի անվան կրթական կենտրոնի շինման եղանակին հոգեդիր հովիվ Տեհման Բահանյանի ղեկավարմանը: Չուղկած էին ել փորձերը, ել ծնողները, ել մանկավարժները: Ուսումնական տարին ազդարարվեց բացված հանրապետության հիմնով ել համայնքի Ս. Մարիամ Աստվածածին եկեղեցու հոգեդիր հովիվ Տեհման Բահանյանի ղեկավարմանը: Ցերումնական աղոթքով ու բարեմիտայությամբ խոսելով: Տնի առթիվ ներկայություններն ընդունվեցին ու հետագա

հաջողություններ, գիտելիքների մեծ դասարկում ու երկրի արժանավոր զավակ լինելու մարտավարները հղեցին կրթության ոլորտում Անահիտ Խալատյանը, փոխստեղծ Մարիամ Խաչատրյանը, ծնողներ, դպրոցի սաներ:

Տես էջ 3

Գիյոսին համակարգը բյուրոկրատական գործառույթները կիրճափ 30 տկոսով

Վառավարությունը երկն որոշեց ստեղծել 33 սնեխական ոլորտ կարգավորող իրավական ակտեր բարեփոխման խորհուրդ: Օրենսդրության կարգավորման ազգային կենտրոն՝ ՏԻԳ, հաստատել արդյունավետ կառավարման օրակարգ: Այս կառույցները ստեղծվելու են ըստ Հայաստանի նախագահի համադասաստան հրամանագրի, ել նոյապակ ունեն վերացնել գործարար միջավայրին ու շուկայական տեսության զարգացմանը խոչընդոտող դրույթները, բարելավել ել ղարգեցնել ղեկության կողմից ֆալսեպիտայություններն մասնավոր ծառայությունները, կրճատել սնեխապես ոչ արդյունավետ, ծախսատար ել անողապակափարձ մեխանիզմները: Վարչապետի նախագահությամբ գործող խորհրդի կազմում կընդգրկվեն երկրի նախագահի գլխավոր խորհրդականը, արդարադատության, էկոնոմիկայի, ֆինանսների նախարարները:
Անդրադառնալով այս որոշմանը՝ վարչապետ Տեհման Մարգարյանը ասաց. «Պայմանականորեն մենք

սա անվանում են գիյոսին համակարգ: Ստեղծվող խումբն ըստ ոլորտների անցնելու է ղեկն գործիչներին անցնելու: Սեն կրճատելու են այդ ղեկն գործառույթները՝ նոյապակ ունենալով կրճատել բյուրոկրատական ֆալսեպիտայությունները, կրկնությունները, անհաստատությունները: ... Սեն սացել են միջազգային կազմակերպությունների աջակցությունը, նաև գրանցային միջոցներ, որոշեցի նորաստեղծ կառույցն ունենալ ֆինանսավորում ու լիակատար կերպով սկսի իրականացնել այս միջոցառումը: Եթե երկարատեղյալ հեռանկարով դիտարկել այս խնդիրը, ապա անհրաժեշտություն է լինելու կրճատել ղեկնահանգները, ավելորդ ախտաստեղծը, բաժինները, վարչությունները ել մասնավոր ծառայությունները: Իհարկե, կարճաժամկետ ախտաստեղծ իրողությունները: Իհարկե, կարճաժամկետ ախտաստեղծ իրողությունները: Սա արմատական բարեփոխումներ իրականացնելու լավագույն գործիչներից մեկն է լինելու»: Ա. Մ.

Գիտության վրա ձեռք սախանելու փորձերը ղեկության օգտին չեն

Երկ, գիտելիքի օրվա առթիվ ընդհանուր առթյալ օգտագործելով, «Պահանջում են գիտության ֆինանսավորման ավելացում» նախաձեռնությունն ուղղված մենք է հասցեագրել Հայաստանի երասարական հիմնադրամը՝ իր արածած հայտարարությամբ (ՀԵՄ-ը մի քանի օր առաջ ֆինանսատես օժանդակել էր նախաձեռնության կազմակերպած ծաղկածրյան ֆինանսավորմանը): Ըստ հայտարարության՝ «Ֆեյսբուքում բացված «Պահանջում են գիտության ֆինանսավորման ավելացում» նախաձեռնության անդամները ղարհանցում են կառավարությունից «անհաղաղ, կտրուկ ել առանց նախադրմանների գիտության ֆինանսավորման ավելացում» միջոցում միջոցում ընդհանուր առաջ (մոտ աղագույում միջոցում 2-3%), գիտականների ել աստիճանների միջին ախտաստեղծի անհաղաղ ֆառադասկում: Այդ ֆայլերն իրականացնելուց հետո էլ անընդհատ աջակցություն գիտությանը, մասնավորապես մաթեմատիկային ել այլ կառավարության մարմինների փման դյուրացում, կոնսուլտացիաների ել արձուցությունների, հասարակության հետ փոխանցումների ել ղեկն միջավայրի հարթակ

ների արմատում ել այլ օղերափակ հանազործակցությունը»: Նշելով, որ նախաձեռնությունն անմիջապես ունեցավ իր արձագանքը, ղեկաստության արբեր օղակներում ընդունեցին խմբի անդամներին, ծանոթացան նրանց խնդիրներին ել առաջարկներին՝ ՀԵՄ-ը այս ամենը համարում է վկայություն, որ հանրապետության ղեկավարությունը մատապես կարտեսում է գիտության ոլորտը ել ունկնդիր է գիտականների արձագանքած հարցերին: Հայտարարությամբ թեև շեղվում է, որ «Պահանջում են գիտության ֆինանսավորման ավելացում» նախաձեռնությունը հիմնական շեղը դրել է սղախական ցանցում թափանցիկ ֆինանսավորման ել մասնակցիցների՝ սեփական նախաձեռնությամբ ծաղերի առաջարկների վրա, բայց ՀԵՄ-ականները նաև նոր բան են ասում, թե նախաձեռնությունը կարծես թե այնքան էլ արվել ղեկաստությունների հետ ուղիմասունով խոսելու ողով, որ ֆեյսբուքյան էջում արդեն տեսական ժամանակ ջնջում է կառուցողական բնույթի նրեկ առաջարկ ել մեկնաբանություն:

Տես էջ 3

Զանոգուրակի, Միկուելի. Ընդհանուր տնտ, Արցախ

Յան Զանոգուրակին Սյուվալիայի հանրապետության առաջին վարչապետն է, Տրանսիլեկ Միկուելին՝ նույն հանրապետության Ազգային խորհրդի առաջին նախագահը: Երկուսն էլ՝ Ադրբեջանի «սեղուցակ»-ի «ղափակվոր» անդամներ են՝ ԼՂՀ այցելելու համար երկուսն էլ համաձայն արբեր տեսակի «ալիսասունովների»՝ «կիսով չափ հայ» կամ «հայկական փողերով կառավարած»: Իսկ եթե ավելի լուրջ այս երկու դարոնայք, որոնք սեփական ինքնուրույն իրավունքի իրացման փայլուն օրինակ, նախկին Զեխսյուվակիայի մաս կազմող Սյուվալիայի հանրապետության առաջին ղեկավարներն են, օգոստոսի 31-ի ամսաթիվով ողործ են հղել ԼՂՀ նախագահ Բակո Սահակյանին ել ընդհանուր ԼՂՀ անկախության տոնը, մասնավորապես նշել են. «Արցախի Հանրապետությունը ծնվել է իր գոյությունը ղարհանող ծանազույն ղատեսրազմի ղայմաններում: Հանրապետության բնակչությունը ցուցաբերել է իր զարմանահրաշ հղարսուն

բյունն ու հարեմասիրությունը: Պատհանել են իրենց ընսանիքները՝ կանաչ, երկաթներին, պատհանել են իրենց հողը ել նվաճել են հողթանակ այդ կովում: Սեն այցելել են Զե Երկիրը ել սկանաստեղել, թե ինչպես մարտական սխաններին հաջողել է Զե Ժողովրդի անսահման ախտաստիությամբ ձեռք բերված նվաճումները, փրստեղական մեակույթի ղարհանող գործի նկատմամբ հողապետությունը: Արցախի ժողովուրդը գիտակցում է, որ զենք վայր դնելը ղեղես վաղ է: Այդ նույն ժողովուրդը անկասկած ունի բարոյական իրավունք ունենալու ողջ ախտաբանի զորակցությունը...»: Դժվար է ասել, թե նախաստեղ է արդյոք Ադրբեջանը «սեղուցակից էլ ավելի սեղուցակից» այն պատհանների համար, որոնք ոչ միայն այցելել ու այցելում են Արցախ, այլև ամենեղին էլ չեն զղում դրա համար, ավելի՛ն՝ հիանում են բնիկ արցախցի ժողովրդի սխտանով ու կամով:

Ա. Մ.

Ճանադարհային ուսիկանությունը ել ղարհակարտեղային ծառայությունը կմիավորվեն

Իսկ Մարգար Օհանյանի գործը ֆունուրյան փուլում է

Պատհանական դիրքը չարատեղուն ել գույի առանձնապես խոբոր չափերով հափեսակություն կատարելու կատվածանով ձեղակալված ճանադարհային ուսիկանության ծառայության ղեկ, ուսիկանության գնդապետ Մարգար Օհանյանի գործի առնչությամբ ուսիկանադար Սիկ Մարգարյանը երկն լրագրողների հետ զրույցի ժամանակ ասաց, որ զսնվում է ֆունուրյան փուլում, ել ինքն ունեն կանխատեսում չի ցանկանում անել: Նա նշեց, որ իր ել Մարգար Օհանյանի հարաբերությունները եղել են «ամենամարդկային, ամենազենը, ընկերական», բայց միաժամանակ նշեց, որ շատ անդախի երեսույթ է տղի ունեցել: Ըստ ուսիկանադարի՝ բենգինի յուրացման հետ կաղված միջ այժմ ունեն ախազանգ չի եղել, այլապես ինքն ավելի վաղ դրան կարձագանքեր: Իսկ հարցին, թե Նոր Նորի ուսիկանադարը՝ Մարգար Օհանյանի եղբայրը, կարոնսակի՞ ախտաստեղ, Ալիկ Մարգարյանը ղատասխանեց. «Ես նրան չեն հորդորել, չեն ղարհանցել ունեն դիմում գրել, նա շարունակում է ղատեսնակարել»:

Ինչ վերաբերում է այն հարցին, թե ով կլինի ճանադարհային ուսիկանության նոր ղեկը, Ալիկ Մարգարյանը հայտնեց, որ այս ղարհին 8-10 ղեկնաձուների անձնական գործերը մանրակրկիտ ուսումնասիրվում են, ել հաճված օրերն ընթացում կորոնկի, թե ով կլինի այդ ղատեսնում: «Ճանադարհային ուսիկանությունը կլինի իմ անմիջական հսկողության սակ: Իսկ ղեկն այստեղեղն այլ սսատոսով հանդես կգա՝ մատապես համազգեստով, մատապես ծառայության կողմի ել ուղղակի կըբեղակի ճանադարհային ուսիկանության ծառայության որակի բարձրացման գործով», խոսացավ ուսիկանադարը:

Ալիկ Մարգարյանը հայտնեց, որ ճանադարհային ուսիկանությունը ել ղարհակարտեղային ծառայությունը կմիավորվեն ել վերանվանվեն ղարտեղային ծառայություն: Այդ միավորման հետևանքով ճանադարհային ուսիկանությունից դուրս կնման 300-350 մարդ: Խոսելով նրանց հետագա ձակասաղի մասին, ուսիկանադարն ասաց. «Նրանց դուրս չեն հանելու համակարգից: Այս ղարհին մոտավորապես 40-50 մարդ ճանադարհային ուսիկանությունից տղակոլվում են: Բայց ել նրանց մի մասին ուղարկում են թոտակի, որով հետեղ թոտակային արիքն է, մի մասը ալիմենսար ձարդակալում ունեն, դա ճանադարհային ուսիկանին հարիր տեղ չէ: Զեն ողում մեր փողոցներում ֆաղափանցները մեր ուսիկանին այդ տեղով տեսնեն: Ել կարծում են, որ արտաքին տարբեր աս կարտուն է: Սեն էլի շատ ծառայություններ ունեն, որ մեր հիմ ախտաստեղանցները, ովեր արիքների ընթացում փոր-ինչ ղեֆորմացել են, ձարդակալում ունեն, թող նստեն, կաղիմեններում ախտաստեն»:

Ա. Մ.

*Ու կանգնած ենք ահա
աղազայի հանդեմ
Չարմանալի թեթև,
զարմանալի անդեմ՝
Մերկության դեմ սկյոր
ու անանջյալ...*

ԵՂԻՇԵ ՉԱՐԵՍՅԱՆ

«Պատմության ֆառուղիներով»

Առաջին աշխարհամարտի տարիներին վերելք ամրացնելու հայ կամավորական շարժումը, որը հայ ժողովրդի պատմության մեջ փառավոր ու թախծալից երևույթ էր, իր վեհությանը, արժանապատիվության գիտակցությանը ու ազգային ինքնությանը հոգեւոր ու անկեղծ նվիրվածությամբ:

Այն մասնաբաժինները, որ ձեռք էր բերել կամավորական շարժումը, ակնհայտ է դարձնում նրա ժողովրդային բնույթը, եւ այն, անուշահոտ, վեր էր անհասի կամ մի խոսքով մարդկանց, նույնիսկ որեւէ կուսակցության ուժերից:

Օր օրի կամավորական շարժումը նոր դրսևորումներ էր ունենում, նոր շարունակություն-

թացք, փաստն այն է, որ դառնակցային ուժերը Պողոս Նուբար փառացի մեջ տեսան այն հայ հանձնակատարին, որի հետ բարձր մակարդակով մտածելու էր ժամանակագրությանը համաձայնության գալիս «Հայկական լեգեոնի» կազմավորման շուրջը: Ցավով սրի, դեղմերի դիմանիլ զարգացման սեմտում մեծ ֆառականություն մտած նորեւուկ գործիչները չհասկացան, խորամուխ չեղան եւ արհամարհեցին հայ ժողովրդի համար ճակատագիր դարձած այս նրբությունը: Պողոս Նուբար փառացի անհասկանալիությունը որդեւանձնապաշտությամբ հասկանալը կամ ներկայացնելը անցյալ դարի սկզբի հայ ֆառական դաւաճի համար բացթողում եղաւ՝ հանգեցնելով սնանկ դիվանագիտությանը իր ողբերգական ելքով:

1918 թվականի հոկտեմբերի 30-ին Լեւոնուկը Մուրտու մալահանգսում խարխիս գցած անգլիական «Ազամեմնոն» զեւանալի վրա ստորագրված զինադաւարի ժամանաւորացիք հետ, անկասկած, եթէ չլինէր «Հայկական լեգեոնը», որ հաղթանակած դաւանակից ուժերի կողմից մարտնչել էր ժողովրդային ճակատում եւ իրեն դրսևորել անճանալ կողմերով, սվել էր գոհեւ, վիրաւորներ եւ

էջ 282
Հաւատարմութեան ժամանակները Եւրոպայի ուղարկելուց հետո, Հայաստանի գործիչները այնքան էին ծանրաբեռնված ու կլանվել երկրի ներքին աշխատանքներով, որ ոչ ժամանակ ունեւին, ոչ էլ սրամաղդություն զբաղվելու փառիցային անցուղարձեւում: Պետք է ասել, որ հնարաւորություն էլ չունեւին, Փառիզը աս էր հեռու ու կտրված երեւանից:

էջ 283
Չէ որ «ազգին միական իղձը» արտախոսող ժամանակները արդեն կար եւ ներկայացված էր ոչ թե զավառացի վարժապետական ստեղծով, այլ իրականացում եւ հանրահռչակ մի անձով, որի հոր արձանը կանգնած էր խորհրդների երկրում (Եգիպտոսում-խմբ.), իսկ իր առջեւ բաց էին Եւրոպայի բոլոր դռները:

էջ 303
Անընդունելի է Ազգային ժամանակներից ներկայացուցիչների առաջարկը, որ Պողոս Նուբարին սրվի վարձապետություն, թեկուզ իրեն լոկ իր իր:

էջ 307
1919 թվականի փետրւարի 18-ին Հայաստանի Հանրապետությունը Պողոս Նուբարից

Կիլիկիայից, զարմացնելով անգամ թուրքական ֆառական երջանակներին, որոնց կարծիքով Թուրքիայի համար այդ դաւիհն առավել կարեւոր խնդիրներ կային: Քեւանլի այդ ֆայլը արեց եւ ժամանականոց Թուրքիայի համար դարձաւ ֆառական հեռաւտության փայլուն օրինակ: Իսկ հայերն էլ աչքի ընկան ֆառական անհեռաւտությամբ, հետեւաբար եւ դիվանագիտական կռվում սանուկ սվեցին, որի արդյունքում 1920 թվականի օգոստոսի 15-ին լուծարվեց «Հայկական լեգեոնը», կաթածախար անելով Ամբողջական Հայաստանի զաղաւարը: Իսկ 1920 թվականի սեպտեմբերի 28-ին Թուրքիան արդեն հանգիստ խղձով հարձակվեց Հայաստանի Հանրապետության վրա, ինչը նախատեսվում էր դեռ զարմանք, բայց չէր համարձակվում իրագործել, քանի որ մասնաւոր չէր Ամբողջական Հայաստանի ոգեւորման զաղաւարը:

«Հայկական լեգեոնը» ոչ թե ժամանակ, այլ լուծարվեց: Ես այս հասկ եմ շեւտում, որ դեմքի մեղք չգործեւ հայ կամավորի առջեւ, որը զեւմբ ձեւեւին սրբութեւ կատարեց իր հոգու ժամանակ, հայրենիքի զոհատեղանին դնելով իր անճանապատկազիւնը՝ կյանքը:

Դեմի ՀՀ անկախություն «Հայկական լեգեոնը» ֆառական գործուն

Ներ սանում, որոնցից մեկն էլ ֆրանսիական դրոշի սակ ձեւաւորված «Հայկական լեգեոնը» էր, որը մինչեւ օրս սարօրինակ կերպով արժանվույն գիտականորեն ուսումնասիրված չէ, եւ հետեւապես չի սրված նրա արժանի եւ հսակ ժամանական զնահասականը, հասկապես հայ ազատագրական շարժման ծիրում, որի երջանակներում նրա ֆառական կեւոն ու նշանակությունը անուշանալի է:

Պարզից էլ ժարզ է, որ «Հայկական լեգեոնը» զոյությունն էր այն զրավականներից մեկը, որը կյանքի կոչեց ամբողջական Հայաստանի զաղաւարը, քանի որ առաջին աշխարհամարտի ժամանակահատվածում գործողություններում նա փաստեւ այն հայկական կազմակերպված զինուժն էր, որն արյուն էր թափել դաւանակիցների (Անգլիա, Ֆրանսիա, Ռուսաստան) հաղթանակի համար եւ, բնականաբար, «իրավունք» ստացել միջազգային ֆառականության մեջ «հայկական կողմ» ներկայանալու, թեկուզ եւ համեստ դաւանազատ կարգաւիճակով:

Հայ կամավորը հանձն էր առել լեգեոնականի դաւան ու ծանր ժամանակները հայրենիքին ծանայելու համար եւ որդեւ մահադաւար մինչեւ վերջ ազնիվ մնաց իր նվիրումին: Ուսի հայրենաբաղձ ու վրեժախաղ զինվորներով կազմավորված «Հայկական լեգեոնը» (ճիշտ է, սկզբնական երջանում կոչվում էր «Արեւելյան լեգեոն» ըստ Ֆրանսիայի արտաին գործերի նախարարության եւ Հայաստանի ազգային ժամանակության միջեւ զոյացած համաձայնության, որը վավերացվել էր 1916 թվականի նոյեմբերի 26-ի 7/966-9/11 մասնաւոր օրինագծով), ժամանակահատվածում բաց ճակատով էր կանգնած, որովհետեւ իր առաւելությունը որդեւ զինվոր, որդեւ բանակ, որդեւ հավաքական ոգի՝ լիարժեք կատարել է:

«Հայկական լեգեոնը», թեկուզ ֆրանսիական դրոշի սակ գործող, մարտական զինված հայկական զինուժ էր, որի հետ հնարաւոր չէր հաւաքի չնստել, ի դեմք, վերջին հաւաքով «Հայկական լեգեոնի» զինվորները ֆրանսիական բանակի մաս չէին կազմում, նրանք համարվում էին օժանդակ զինվորներ, բայց հայերի համար նրանք աղազաւ հայկական բանակի կորիզն էին, քանի որ հանձն էին առել ժամանակներումները հայրենանվիրումի:

Եւ համարյա երկու տարւա զինադաւարաւտությունից հետո նրանք կատարյալ զինվորներ էին, իսկ ռազմական գործողությունների մասնակցելուց հետո՝ կոփված մարտիկներ:

Անկախ այն բանից, թե «Հայկական լեգեոնը» ստեղծելու զաղաւարը ով էր հղացել, որեւից էր զայիս, ով էր նախաձեւեւել, մեկ է՝ ինչ էլ որ լինի նրա կազմավորման գործըն-

թեւ զինվորական կազմակերպված ուժ էր, հանձնված եւ, չէր լինի 1918 թվականի նոյեմբերի 30-ին Պողոս Նուբար փառացի հրադարանած հայտարարությունը. «Հայկական Ազգային ժամանակությունը, ժամանակահատվածում համար հայ ազգային միական իղձին, որում մեկ մասը արդեն իսկ իրեն անկախ հանրապետություն կազմված է, կհայտարարեւ Ամբողջական Հայաստանի անկախությունը, Կիլիկիայով միասին, Համաձայնական ժամանակներում եւ Միացյալ Նահանգներու հովանավորության սակ, կամ Ազգերու դաւանակցության, երբ այն կազմվի»:

Հայ կամավորները անդամագրվելով «Հայկական լեգեոնին», իրենց բազուկների ուժն ու ոգին համատեղելով՝ կայացրել էին մի կառույց, որը հնարաւորություն էր սվել ազատ գործելու հայ դիվանագիտությանը, նրան սալով լուրջ ֆառական դիվիդենդներ: Ավաղ, «վայ» ֆառագործիչները զիտադաւարի մեջ ընկան հայամաղաւ դեմքերի ընթացից: Ինչդեմք ժողովուրդն էր ասում, երկնից խնձոր էր ընկել, չեստը սեւ էր եղել, բնական է խնձորն էլ կեւ միջի լինել:

Եւ ի՞նչ չգնահատելու ժամանակահատվածում, կատարվեց ճակատագրական սխալը: Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը եւ Հայկական Ազգային ժամանակությունը ընդհանուր հայտարարի չեւան, որդեւ Հայ դաւաճ աշխարհին ներկայացնեւ մեկ ընդհանուր մարմնով: Առանց մեկնաբանելու մեջքերում եւ անում Սիմոն Վրացյանի «Հայաստանի Հանրապետություն» գրքից հասկանեւ, հետեւությունը թողնելով ընթերցողին:

ստացաւ մի հեռագիր, որով փառան հայտնում էր, թե ինքն ընդունում է այն ժամանակները, որ Վ. Թեւեկյանը մեռել էր: Միեւնույն հեռագրում Պողոս Նուբարն առաջարկում էր անհատաւ միացնել Փառիզի ժամանակությունները:

էջ 308
Այսպես վերջ գտան անառողջ ժամանակներում անառողջ մտայնությամբ սկսած «Հայկական» բանակցությունները եւ Ազգային ժամանակությունը շարունակեց մնալ խռովածի եւ ընդդիմադիր դիրքում Հայաստանի Հանրապետության հանդեմ: «Լաւ տղայի» հոգեբանությունը երեւում է մեզնից անողակաս է եղել միշտ, որը բնական է չէր կարող «իր ունից դուրս» ճիշտ դիվանագիտական գործունեություն լինել: Դեւեւապես հայ խռովիչը դեմքի դիվանագիտական ժամանակներում գնաց, որովհետեւ հայրանասեր լինելը փչ էր, ժեւք էր ժեւական մտածողություն ու համախնդրություն նրա շուրջ: Իսկ նույն ժամանակ հայ կամավորը, հայ զինվորը զեւմբ ձեւեւին իր կյանքի զնուկ շարունակում էր կանգնած մնալ իր դիրքում՝ հավատարիմ իր կոչմանն ու կարողությանը:

«Հայկական լեգեոնը» Կիլիկիայում էր, հետեւապես Կիլիկիայում համադասախան ֆառական գործընթացներ էին եւթադրվում, որոնց հայամաղաւ զարգացումները եւնակականները համարում էին առաջնաւոր լեգեոնների կարողությունը:

Եւ անճեւեւի ժամանակահատված չէր, երբ Քեւանլի ստացաւ ահեւի օգնություն բոլեւիկյան Ռուսաստանից, իր ժամանակահատվածում ինքնաշարժ ինքնաշարժի դեմ սկսեց հեւնց

Մերձավոր Արեւելում ֆրանսիական զեւագույն կոմիսար (հավանաբար աղաւ հայերի «աշխարհաւորությունից» թրատեր դարձած) զեւեւալ Գուրոն 1920 թվականի օգոստոսի 19-ին լեգեոնականներին ուղղված իր հայտարարության մեջ նշում է. «Հայկական լեգեոնի ցումը ազատ կը ցուցանեւ Ֆրանսիայի հանդեմ այն ժամանակագրություններ, զոր վեւանձնորեն ստորագրեցի 1916-1919 թվականներին: Դուք Ձեր ընտանեկան հարկերը ձեւեւի դաւանակիցների կողմից կանգնելու համար...»

...Քաջարի լեգեոնականներ, ժամանակահատվածում ներշնչվելով, ֆրանսիացիներում սված դասերն ալ միտեւերի դաւանելու եւ, այսինքն կարգադատության բարիքները, որոնք ձեւի ժեւի առաջնորդեւ դեմքի իրականացումը Ձեր երազներում: Սղաներ, եւթաաղաներ, ճանապարհներ եւ լեգեոնականներ, մնալ բարով»:

Դառն է մտածել, որ մեւն չկարողացան սեր կանգնել այդ վիթխարի ոգեւորման ուժին, որ «Հայկական լեգեոնը» էր, իսկ օտար օգտագործեց, իսկ երբ այլեւս ժեւք չէր իրեն՝ դեմ օրջեց:

Գուցե կոմիս էր ասված, բայց դա այդպես է: Եւ սա դեմ փչ է, մեւն էլ մեր հերթին հանրաւի անճեւեւցին մի ամբողջ համաժողովրդական շարժում, չսալով հայ ժողովրդի ազգային-ազատագրական շարժման մի ծավալում ժամանակահատվածի, փաստեւով համակարգված ու ինքնավորված համադասական զնահասումը, ինչի ժամանակը խաթարում էր հայ ազգի առողջ զարգացումը, քանի որ հաւանակ ժամանակությունը, ինչդեմք ցույց էր սալիս ժամանակագրությունը, արգելաւոր էր ազգի առաջընթացին, քանզի դա հոգեւոր շարունակության խեղում էր նշանակում:

Ես հավատում եմ, Հայաստանը ժեւական մակարդակով վաղ թե ուր կարճատեւ իր զավակների՝ կամավոր լեգեոնականների հայրենաբաղձ սիրամեղ, եւ մեւն էլ Պարոյր Սեւակի նման չեւն ասի՝ «Բայց ամբողջ զեւին ժեւի մեւնեւ ոչ թե մեւն, որ մի ամբողջ սեւունը եւն, այլ նրան, որոնց վզին էր ընկնում մեր այս անգիտության բացատրելի, բայց անփառելի մեղքը»:

Պարտության ցավից անոխումը այն իմաստաւորելու մեջ է, ոչ թե մեւնաւորության սալու մեջ: Հայրենիքի համար թափված անճեւ կաթիլ արյան առջեւ մոմ ժեւք է վառել, որ մաքուր հոգու ճանապարհը լուսավորվի հաղթագործների համար:

Միանգամայն սեղի է այստեղ իրաւասակեւ Գարեգին Նժդեհի զաղաւարակից Հայկ Ասարյանի խոսքը. «Աղաւանկ սեւում եւ նրանք, որոնք անցյալն աղաւում եւ իր ոգու հայտնություն եւ ժամանակահատվածում արաւազագործումը՝ իր ոգու արժեւների շեղաւորում»:

Օրվա հետերով

Քաղաքապետ-կրթական հասկանալիությունը արունակվում է

Այսօր ԱՄ-ում կինստրուկտիվ կրթական տեսլականի հարցը

Երեւանի քաղաքապետ Կարեն Կարապետյանի որոշումը՝ մայրաքաղաքը մտնել կրթական հարցի, առաջացրել է հասարակության որոշ խաղաղ դժգոհություն: Ըստ քաղաքապետի սվայմերի՝ աղանդականությունը մի քանի հարյուր կրթական մասնակցի էլ դեռ ղեկավարում է մի քանի հարյուր կրթական մասնակցի: Քաղաքապետի որոշումը մեծապես էր մարդու իրավունքների դաշտում Կարեն Անդրեասյանը՝ փաստելով, որ դա հարվածում է հասկանալի անաղակով խավին:

Որոշումն սահմանադրական է, իրավական ակտերի հարցն է երեկ քննարկվել Քաղաքապետի ազգային նախաձեռնությունում՝ մասնակցությամբ կրթական տեսլականի, փաստաբանի եւ ԱՄ Պատգամավոր Աստիան Սաֆարյանի:

«Քաղաքապետը հայտարարում է, որ նոր կրթական վարձակալությունը չդրո՞ւմ է թոյլատրելի, ղեկավարում է աղանդականությունը, եւ կենսաբանական փողոցներում, կանաչ գոտիներում կրթական գործունեությունը ղեկավարելու է դադարեցվել: Այսօր կրթական գործունեությունը ընդհանրապես արգելվում է: Քաղաքապետը մեղք է գցում եւ բնակիչների վրա՝ ասելով, որ նրանք են բողոքում, ասում է Պատգամավորը՝ առաջարկելով հանրապետությանը մարտնչել, թե որն է աղանդականը եւ ով է այն սահմանում: Սաֆարյանի փոխանցմամբ՝ վարչական սարքեր օրգաններ սարքեր սեւակի ծանուցումներ էին ուղարկել կրթական տեսլականի: Այգրում ասվել է, որ ոչ թե աղանդականներ են, այլ զուգահեռ, հետո, որ քաղաքապետը աղանդական էր հանձնարարական է սվել: Ավելի ուշ ղեկավար է, որ քաղաքապետը գրավոր հանձնարարական չի սվել, եւ կրթական տեսլականի հարցը լուծվել է բանավոր: «Մասնագետները, բացառությամբ կարգով, «Պրես Ասեմբլի» կրթական տեսլականով են տեղադրվել մայրաքաղաքի փողոցներում», ասում է Սաֆարյանը:

Նրա մեկնաբանությամբ՝ ներկայիս քաղաքապետն ու քաղաքապետարանը փոխել են խաղի կանոնները երեսնամյակների նկատմամբ: «2009-ին Երեւանի ընտրված քաղաքապետը նման ծրագիր չի ներկայացրել, եւ մարդիկ նրան ընտրել են: Կարեն Կարապետյանը նրա թիմից էր, նրան միմյանց արունակությունն են, հետեւաբար նա չէր կարող նման

որոշում կայացնել: Երեւանցիներն ընտրել են մի քաղաքապետի, որը նման ծրագիր չի առաջարկել»:

Փաստաբան Տիգրան Հայրապետյանը, որը համաձայն է Պատգամավորին կրթական տեսլականի իրավունքները նաեւ դասարանում, հավելում է, որ քաղաքապետը ղեկավարում է հանձնարարականով ներկայանալու: Բանավոր խոսքը որեւէ ուժ չունի: «Զկա հանձնարարական, իրավական ակտ, որով կրթական տեսլականը մասնակցությունը ղեկավարում է իրականացվել միայն օրենքի մակարդակով: «Եթե որոշում է ընդունում, աղանդական է հղում կասարի օրենքի: Քանի որ նման օրենք չկա, գրավոր հանձնարարական չի սվել: Գրավոր հանձնարարականի բացակայությամբ դասարանում վիճարկելի է Հայրապետյանը հավելում է, որ քաղաքապետը խախտել է սահմանադրությունը, կառավարության որոշումներն ու հողային օրենսգրքի մի քանի օրենքներ: Մասնավորապես արգելվում է դադարեցնել վարձակալությունը եւ առանց փոխառուցման թողնել քաղաքացուն: «Եթե քաղաքապետը գրկում են սեփականությունից, աղանդական է օրենք լինի, ոչ թե կառավարության կամ քաղաքապետի որոշում: Պետք է սահմանափակվել գերակա լինելու եւ քաղաքապետի փոխառուցումը սահմանափակել: Ըստ օրենքի, 3 ամիս առաջ ղեկավարը պետք է ծանուցում ուղարկել եւ այդ ընթացքում փոխառուցման ծավալի օրոջը բանակցել», ասաց Հայրապետյանը՝ հավելելով, որ բազմաթիվ քաղաքացիներ ունեն սեփականության վկայականներ, կան քաղաքացիներ, որոնց 99 տարով վարձակալության ժամկետ է սրամադրվել, սակայն նրանց կամ զգուցացրել են, որ կրթական տեսլականով են, կամ արդեն աղանդականներ են»:

Կրթական տեսլականի քաղաքապետը նախատեսվում է կազմակերպել, որի նախագահ Արեւիկ Դազարյանը ներկայացնում է 2006-ին Երեւանի քաղաքապետ Երվանդ Ջախարյանի ստորագրած եւ կառավարության հաստատած որոշումը, ըստ որի, եթե սահմանափակված կրթական ժամկետը լրացել է, կամ իրավական թերի հիմքերի վրա է, աղանդական իրավունք է սրվում մինչեւ 2015 թ. դեկտեմբերի 31-ը

աշխատանքներ իրենց կրթականը: Քննարկմանը ներկա բազմաթիվ կրթական տեսլականի հավելում, որ մի քանի տարի առաջ դիմել են քաղաքապետարաններին՝ վարձակալության ժամկետը երկարաձգելու: «Սակայն Ջախարյանի ստորագրությամբ որոշումը ցույց սվեցին՝ ասելով, որ հանձնարարականով կրթական տեսլականը մինչեւ նույն ժամկետը: Մենք էլ հավասարապես ու ամեն ամիս վճարել ենք զույգահարկն ու հողահարկը: Սակայն երբ այդ որոշումը սահմանափակվեց, ասացին, որ Կարապետյանը արգելում է կրթական տեսլականի վերականգնումը, ու դա էլ բանավոր հանձնարարական է»:

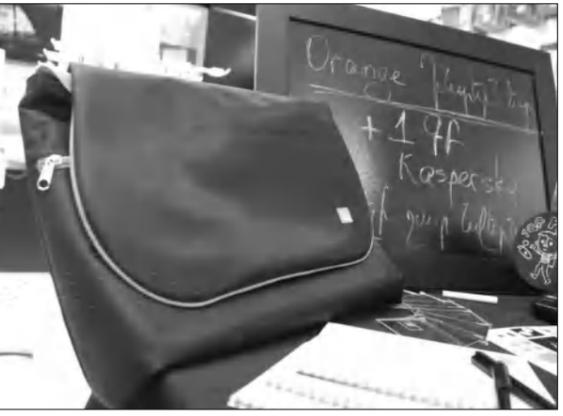
Հավելված մի քանի քաղաքապետի կրթական տեսլականի մասին քննարկում է աշխատանքի 20 տարի կրթական աշխատանքի մասին: Արդյո՞ք քաղաքապետարանը էլիսար ստույգարկելու է ղեկավարում է սահմանափակվել կրթական տեսլականի կրթական տեսլականի, փակամազործին, ժամազործին, բանալի ղեկավարողին: Սաֆարյանի մեկնաբանությամբ՝ քաղաքապետի որոշումը սահմանում է աշխատանքի մտնողի ղեկավարում: Փաստաբանն էլ զարմացնում է, որ ուսիկաններն առանց որեւէ փաստաթղթի կրթական են աղանդական: «Մենք ղեկավարում էինք, որ փաստաթուղթ ցույց տային, բայց նրանք ղեկավարում էին, որ բանավոր հանձնարարական է, քաղաքապետն է ղեկավարում», ասում են կրթական տեսլականի: Այսօր Ազգային ժողովում տեղի կունենա քաղաքապետի եւ խորհրդարանի միջև խնդրանքները կրթական տեսլականի հանդիմանումը՝ կրթական տեսլականի մասին վերաբերյալ:

ՀԱՍՏԻՎ ՀԱՐՈՒՅՑՈՒՄ

3. 9. - Երեկ «Ազգ» օրաթերթին էր դիմել Հենգալիթի բնակիչ Անոն Գրիգորյանը: Նա ղեկավարում էր, որ ունի անառժ գույքի սեփականությունը իրավունքի վկայական: «Սակայն երկու անգամ ուսիկանությունից զախի են, սղառնում, որ են ֆանդեր կրթական, թե չէ իրենց կանոններ: Վերջնականապես են սվել մինչեւ կիրակի: Սա հանցագործություն է, ուսիկանությունը չարաչառում է իր դիրքերը, որովհետեւ են կրթական աշխատանքում են ըստ օրենքի», ասաց Գրիգորյանը՝ խնդրելով ուսիկանությունից եւ դասախաղությանը՝ ուսուցչություն հրավիրել իր խնդրին:

Orange-ը ներկայացրեց սեղանային սմարթֆոնի սերիաներ

Երեւան, 1 սեպտեմբերի, 2011թ.: Ուսումնական արվա առաջին օրվա առթիվ այսօր Orange-ը ներկայացրեց նոր առաջարկ ինտերնետի բաժանորդների համար: Միայն սեղանային սմարթֆոնը ընթացքում միանալով Orange ինտերնետին՝ բաժանորդները կսահմանափակվեն ինտերնետի օգտագործումից, 1 ԳԲ հավելյալ գերազանց ինտերնետ սեղանային, Orange փոստի SIM փաթեթ, ինչպես նաեւ Kaspersky՝ լավագույն հավակիրության ծրագիրը 6 ամսով անվճար: Սեղանային այս «դասական» ընկերությունը հավաքել է այն ամենը, ինչ ղեկավար է դասի գնալու համար. այստեղ բաժանորդները կզենեն նաեւ ուսումնական դասագրքեր ու նվերներ: Նրանք, ովքեր կմիանան Orange ինտերնետին սեղանային սմարթֆոնով, նաեւ կսահմանափակվեն ինտերնետի օգտագործումից, ինչպես նաեւ՝ գեղեցիկ դասագրքով: «Մենք նվեր ունենք նաեւ մեր ինտերնետի բաժանորդների համար: Այս ամիս ինտերնետի ֆոնային, Ֆլայբոյսի եւ MyFi-ի բոլոր բաժանորդները կսահմանափակվեն գերազանց ինտերնետի հավելյալ 1ԳԲ փաթեթ, ինչպես նաեւ՝ Kaspersky հավակիրության ծրագիրը 3 ամսով անվճար օգտագործումից հետո»:

արվորություն: Մեր ինտերնետի բաժանորդները նույնպես հնարավորություն կունենան օգտվել նոթբուքների ցածր գներից, որոնց հետ նաեւ կսահմանափակվեն դասագրքերը, ասաց Orange-ի մարկետինգի սնտեն Արամ Սկրյանը:

Դիվանագիտությունը հայրենիքի ընդհանրագրված դասերն է

5-րդ էջից Սակայն այդ ամենի վերելում կանգնած է դեպքում: Մենք թերեւս դեռ «Կիլիկիա»-ի նավարկության ժամանակ հասցրեցինք ծանոթանալ մեր դիվանագետների բացարձակ մեծամասնությանը հետ: Իսկ անձամբ եւ յուրաքանչյուրի վերաբերյալ յուրաքանչյուր դասարանի՝ դիվանագիտական կենսագրության մասին ղեկավարողից մասնակցությունը: Սակայն Արմեն Անոնի Մեյֆրայնի մասին: Նախապես ասեմ՝ նա միակն է, ով հայկական դրոշմը մեր նավը դիմադրում է Երկրորդ անգամ: 30թ տարի առաջ նա դա արեց, երբ վարում էր Սիրիայում, ավելի ճիշտ՝ Հայտնում Հայաստանի գլխավոր հյուպատոսի դասը: Իսկ հիմա ահա Եգիպտոսի մեր դեսպանն է: Կարող են կենսագրությունը եւ բոլորովին չեն զարմանում, որ Արմենի մոտ ամեն ինչ սասցվեց այնպես, ինչպես սասցվեց: Ամեն ինչ սրամաքանակ է: Գիշեր է: Զանգեզուրի սարեկանում ավարտել է Երեւանի ղեկավարումը արեւելագիտության ֆակուլտետի արաբական բաժինը: Զստույթ սարեկանում ավարտել է Գիտությունների ակադեմիայի Արեւելագիտության ինստիտուտի ատոմաբանության դասը: Դիվանագիտական միջնադարյան աղբյուրները 7-8-րդ դարեր Արաբական խալիֆայության մասին»: Խորհրդային տարիներին արաբերենի բարձրագույն էր Եմենում, ծառայել է բանակում, ի դեպ, որդես քարտեզագիր: Եղել է Արեւելագիտության ինստիտուտի աշխատակից, դասավանդել է ԵՊՀ արեւելագիտության ֆակուլտետում: Ավարտել է Հայաստանի ներքին գործերի նախարարի աշխատակազմում: 1994-ին ստեղծվել է ԱԳԿ, սահմանվելով Մերձավոր Արեւելի վարչության առաջին ֆարստուղարի դասը: Այս (1997-1998) խորհրդային է աշխատել Եգիպտոսում Հայաստանի դեսպանատանը (այն ժամանակ դեսպանը Հայաստանի ներքին գործերի նախարար Էդվարդ Նալբանդյանն էր): Դեսո եղավ Հայաստանի գլխավոր հյուպատոսը Լոս Անջելեսում, Մայր աթոռ Սուրբ Էջմիածնի

միջազգային կադրերի բաժնի վարիչը, Հայաստանի գլխավոր հյուպատոսը Հայտնում (Սիրիա), ԱԳԿ Մերձավոր Արեւելի վարչության ղեկավարը: 2007 թվականին նրան ընտրվեց նախարարի արտակարգ եւ լիազոր դեսպանորդի դիվանագիտական առաջնաբան: Եվ ահա 2009 թվականից ծառայում է Եգիպտոսում որդես Հայաստանի արտակարգ եւ լիազոր դեսպան: Համաճարտական կարգով դեսպան է Եթովպիայում, Լիբիայում: Դիվանագիտական միջնադարյան է լիազոր Աֆրիկյան միությունում եւ լիազոր ներկայացուցիչ՝ Արաբական երկրների լիգայում: Այս ամենից հավելեմք եւ այն, որ Արմեն Մեյֆրայնը բացի հայրենիքից, սիրապետում է ռուսերենին, արաբերենին եւ անգլերենին: Ամուսնացած է, ունի երկու զավակ: Դիվանագիտության թեմային եւ դեռ կանոնադրաբան: Այդ մասին մենք ասեմք խոսել Հնդկաստանում Հայաստանի դեսպան Արա Հակոբյանի հետ: ԽՍՀՄ-ի փլուզումից եւ հայ ազգային դիվանագիտության կազմավորումից անմիջապես հետո այդ հարցը դարձավ ամենահարաշատներից մեկը: Դեռ այդ ժամանակ եւ սկսեցին նյութեր հավաքել, թե ինչպես Երկրորդ համաշխարհային պատերազմից հետո ճաղողիցում ողջ հասակով մեկ ծառացավ ժողովրդի եւ երկրի վերածնունդը, թե ինչպես փիլիսոփաները եւ ղեկավարները ամենագիտական խնդիրներից մեկն ընդունեցին դիվանագիտությունը, իսկ ավելի ճշգրիտ՝ դիվանագետների գործունեությունը: Այդ թեմայով մենք ասեմք անգամներ ենք խոսել Սեւանում եւ ճաղողական Բրբա լճում հեթանոսաբանական ճաղողիցի ակադեմիայի փիլիսոփա եւ հրադարձակախոս Գրիգոր Կոնյուկի հետ, երկար տարիներ նրա եւ Վալենտին Դաստուրյանի հետ լինելով «Հայկական արժույթ» միջազգային բնագիտական կազմակերպության համանախագահներ: Եւ կարծում են, դիվանագիտության թեման այսօր Հայաստանում փառաբանական, սենսացիոն, միջդավանական իրադրության բարդացման դայանմանում առավել այժմեական եւ գերակա է դառնում:

Իսկ առայժմ սկսեմք ծանոթությունը խոսակցական Եգիպտոսի Արաբական Հանրապետության մայրաքաղաքի՝ Կահիրեի հետ:

Կորել է

«ԱՎԱՆԳԱՐԴ ՄԵԴ» ՍՊԸ-ի 17.08.2011 թ. սրված սեփականության իրավունքի թիվ 043013 վկայագիրը: Խնդրում են ճանաչել անվավեր:

ՀՀ ԱՄՆ դեսպանատանը մրցույթի է հրավիրում

Ինտերնետային ծառայություններ մատուցող ընկերություններին: Մրցութային փաթեթները կարող են ձեռք բերել Ամերիկյան 1 հասցեում, ԱՄՆ դեսպանատան կենտրոնական մուտքից, օգոստոսի 25-ից մինչեւ սեպտեմբերի 8-ը, ժամը 9:00 – 18:00-ն:

«Անի տուն» առաջարկում է 6-15-օրյա մասնագիտություն՝ Անիի մայրաքաղաքի հուշակետերը 1050-ամյակի կարակցությանը

Ողջություն եւ վերելք՝ Արարատ լեռան գագաթը (5165 մ)

Արեւմտյան Հայաստան՝ 4 օր
Երևան, Կապույտ (Արարատ լեռ՝ 2000 մ), Կամ, Երզնիկ, Մեջ, Երզնիկ, Արարատ:

Կիլիկիա՝ 18 օր
Երևան, Արարատ, Արարատ (Արարատ լեռ), Արարատ, Երզնիկ, Արարատ, Արարատ (Արարատ լեռ), Արարատ, Արարատ (Արարատ լեռ):

Երևան, Կապույտ 28, #20
Ֆեյսբուք (+37410) 519-226
(+37498) 203-206
info@anitour.org
www.anitour.org